

Komentari radne verzije 12 Muzeolaska koncepcija Kula Jankovića:

dr.sc Uroš Desnica, uz konzultacije sa suradnicima

Generalno, tekst [radne verzije 12 Muzeolaska koncepcija Kule Jankovića](#) nam djeluje kao vrlo dobar i interesantan, lijepo i pregledno napisan, sa kvalitetnim idejama, a i pokriva puno toga što je važno znati za konkretnu akciju uspostavljanja muzeja. U nastavku su najprije načelne a zatim i konkretne primjedbe i komentari radne verzije teksta.

Načelna kritička primjedba:

Mislim da su tekstom vrlo dobro pokriveni „što“ i „kako“, a puno slabije i nedovoljno „zašto“ muzej u Kuli.

A pitanje „zašto“, - tj. po čemu je Kula dovoljno izuzetna i vrijedna da bi se baš tamo trebao napraviti muzej - puno je slabije obrađeno. Mislim da bi bilo nužno da se **vrijednosti i, naročito, posebnosti Kule** jasno pobroje/navedu/opišu, a još bolje (bar donekle) i razrade, tako da različite i vrlo raznolike „postojeće, kao i potencijalne nove, kvalitete/vrijednosti Kule Jankovića kao objekta kulturne baštine, budu jasne i očigledne. S posebnim naglaskom na **komparativne prednosti**, sa svrhom da se definiraju i ojačaju argumenti zašto se predlaže otvaranje muzeja baš u Kuli Jankovića. I po čemu bi se muzej u Kuli razlikovao od drugih „tipičnih“, muzeja.

Važno je da ti podaci (koji su ujedno i argumenti) budu navedeni baš u ovom dokumentu jer, u idućoj fazi, kad se počnu tražiti sredstva i načini realizacije projekta muzeja oni trebaju moći poslužiti za obrazlaganje potrebe i opravdanje za upravo takvim muzejom i upravo na toj lokaciji.

U tom smislu, možda bi bilo najjednostavnije (a ujedno bi to zahtijevalo i najmanje intervencije u drugi, već postojeći, kvalitetni radni tekst) da se **doda jedno poglavlje na tu temu** (negdje uvodno ili na početku analize).

Navodim nekoliko konkretnih aspekata za koje smatram da su važni a da se slabo/nedovoljno „osjećaju“ u radnom tekstu (nipošto s pretenzijama da iscrpljuju popis kulturno-povijesnih vrijednosti i specifičnosti Kule):

- ne vidi se (bar ne dovoljno eksplicitno) **„epski aspekt“** ranih „ratničkih“, Jankovića – koji je doveo do fenomena da je čitav niz narodnih pjesama posvećen Stojanu Jankoviću i sve što onda stoji oko i iza toga. Takva kolektivna memorija nipošto nije mala stvar, a i sada je do iznenađujuće mjere živa u tradiciji (i to upravo među manje obrazovanim, „narodskim“ dijelom pučanstva, **dakle među onima koji, inače, rijetko ili nikako ne zalaze u muzeje** i kulturne ustanove).
- **Zbirka ikona** (čak oko 40 ikona iz 16-18 st.!) specifična je vrijednost i **po kvaliteti i po opsegu, definitivno sasvim izuzetna u hrvatskim područjima i razmjerima, ali i u zapadno-europskim (odnosno EU) razmjerima** (gdje teško da i ima zbirke ikona takve kvalitete i opsega). Čini se da je, u nacrtu, toj zbirci predviđena prezentacija samo u (sasvim malom) pred-prostoru Sale, gdje realno „stane“ svega 2 do 3 ikone. Dakle očito je tih par komada zamišljeno kao „ilustracija“ tog dijela baštine Kule, a ne kao nešto što je vrijednost *per se* – dovoljno značajna da se (i) na njoj gradi jedna od **jedinstvenosti i prepoznatljivosti** ovog muzeja.
- Mislim da bi se jače trebao naglasiti **„književni aspekt“** Vladana Desnice što je, naravno, daleko najvažniji aspekt njegovog opusa, sve drugo je minimalno, a sad kao da se „gubi“ među „ostalim“ aspektima V.D.
- Trebao bi se jače naglasiti **aspekt kontinuiteta** (kako **kompleksa** a još više **njegovih stanovnika**, - izuzetnih ličnosti u gotovo svakoj generaciji, dovoljno važnih da ih se redovito nalazi u leksikonima i sličnim publikacijama). Očito su se rani, „ratnički“ Jankovići postepeno i bez prekida kontinuiteta, uspješno transformirali u važne mirnodopske povijesne ličnosti, u intelektualce širokih raspona interesa, značaja i utjecaja (kao što je Conte Ilija Dede-Janković, prosvjetitelj, pisac –od pjesama, drama, putopisa do filozofskih i političkih rasprava).

- Ostala je (unutar tog kontinuiteta) izgubljena i činjenica da je Kula Jankovića, osim kao hrvatsko kulturno nasljeđe bila je i ostala **izuzetno važna i za Srbe u Hrvatskoj**. Tu činjenicu mislim da treba uvažiti ne samo radi povijesne istine, nego se ona, najvjerojatnije, može dobro iskoristiti u daljnjem ubrzanju obnove i revitalizacije Kule, uključivo (a vjerojatno i posebno baš) muzejske komponente: faktički, u nizu situacija do sada, pa i trenutno, interes za tu komponentu Kule osjetno je pomogao u obnovi kompleksa: Podsjećam na značajna dodatna sredstva, koja su 2008 g. bila odobrena za ubrzanje obnove (kao dodatak onima Min. Kulture) kroz politički sporazum, zatim, na rad Hrvatsko-Srpske komisije za povrat kulturne baštine koja je dalje potaknula ubrzanje obnove Kule, pa i prvim službenim spominjanjem muzeja u Kuli od strane MK (prilog), zatim stručna detaljna obrada kulturno-umjetničko-povijesnih artefakata Kule, izrada i uskoro objavljivanje Registra kulturnih dobara iz Kule Jankovića (od strane SNV-a), itd. Iako je taj aspekt proizvodi/o i negativne reakcije, pogotovo nakon teških trauma u posljednjem ratu, često ima i izrazito pozitivne političke konotacije (npr. primjer, odnos RH prema Kuli navodio se kao argument kako se RH brine (i) za kulturnu baštinu direktno deklariranu kao izuzetno važnu za manjine u RH), itd. Također, vrlo vjerojatno bi spominjanje/nezatajivanje tog aspekta moglo povećati šanse za dobivanje EU sredstava, a i u turističkoj ponudi kao širenje baze potencijalno zainteresiranih turista .
- Specifičnost Kule na lokaciji u blizini tromeđe (u tekstu uvažena i naglašena) mogao bi se proširiti/nadodati i još širi europski kontekst,- Kula dio lanca graničnih tvrđava (i graničarskog načina života sa svojim specifičnim „zakonima“ u raznim varijantama „vojne krajine“), koji se protezao od Sibira do Francuske (prilažem zanimljivi tekst. Prof. E. Frankovića na tu temu)
- Za isto (novo) poglavlje, pored, dakle, velikog kulturno-povijesnog značaja Kule, vrijednih artefakata, izuzetanih ambijentalnih kvaliteta te zanimljivih ličnosti povezanih s Kulom, kao i prirodnih, posebno parkovnih kvaliteta, podsjećam i na poznatu specifičnost smještaja Kule Jankovića, na „vrućem“ mjestu dodira tri religije i dvije civilizacije, sa mnogostrukim interakcijama i uzajamnim obogaćivanjima ali i povremenim sukobima. (Ta jedinstvenost najbolje se odražava u toponimima Islam Grčki i Islam Latinski, selima koja se praktički nastavljaju jedno za drugim – imenima koji možda najbolje ilustriraju esenciju trajanja i razvijanja na tromeđe, pa tu poznatu činjenicu nije loše i ovdje istaknuti).
- S obzirom na značajan **turistički potencijal budućeg muzeja**, mogao bi se u istom poglavlju podcrtati i smještaj kompleksa - između dva mora i dvije rivijere (3 km zračne linije do Novigradskog mora, odnosno cestom 7 km do Posedarja, te 20-ak kilometara do Zadra i zadarske rivijere), blizina izlaza autoputa (Zadar 1 udaljen je samo 4 kilometra), a zadarski aerodrom (u Zemunik) je na oko 10-ak kilometara).

Konkretni komentari/primjedbe na tekst radnog materijala:

Prvih 10 strana je, mislim, odlično, informativno, jasno analiziraju mogućnosti, opcije, zakonska ograničenja, itd. Jedino:

mislim, (zapravo dosta sigurno) da još nedostaje popis/analiza ograničenja vezana za građevinsko-sigurnosne obaveze za takve institucije). Npr. D&Z arhitekti su nas svojevremeno upozoravali– ako se želi da cijela Stara kuća bude aktivni muzejski prostor – da bi se za drugi kat moralo naći nekakvo rješenje za „izlaz za nuždu“ (možda „vatrogasne stepenice“ kroz debeli vanjski sjeverni zid, pa u kotarinu, ili tako nešto), a spominjali su i potrebu neke protu-požarne barijere za vrata, te čak između katova?!. Nadam se da to sve ipak nije nužno za našu situaciju (stari, povijesni objekt) – ali moramo znati što jest baš obavezno a što ne.

Predlažem da se konzultira kolegu Brauna po tom pitanju.

Prvi bitni **nesporazum** počinje od **stranice 2** (ali utječe i na dijelove kasnijeg teksta, koje niže neću ponavljati) **oko poljoprivrednih površina** posjeda.

Vlasnici su jasno definirali što nudi za muzejske/informativne sadržaje: povijesnu jezgru – zgrade Stara kuća, zgrade Kule i Sale, od podruma do vrha, a također, za su-korištenje i drugih korisnika, praktički cijeli park, „veliku avliju“ uključivo prvi kat *Kotarine*, te *Ortulanicu*, te moguće dodatne

sadržaje oko nje, kao caffe, eventualno restoran i sl.). Dakle, tu nisu uključene „oranice“, tj poljoprivredna zemljišta.

(Bilo je, poodavno, razgovora da se dio zemljišta ustupi za mogući rasadnik, pokusne kulture itd. a koji bi osiguravao i održavanje parka (kao kod npr. parka dvorca Opeke). Konkretno je potencijalni partner bila Poljoprivredna škola iz Zadra, pa bi ti „zadaci“ spadali u praktičnu nastavu. Ali je to palo u vodu iz sasvim objektivnog razloga - prevelika udaljenost institucije za (manje-više) svakodnevnu praksu.

Iako bi nešto slično, načelno, moglo opet doći u obzir, to je očito bitno drugačiji i dodatni problem i program (koji uključuje nove sudionike, koji bi preuzeli taj dio posla), ali to je definitivno izvan fizičkih mogućnosti (a i „opisa posla“) kustosa muzeja (i to, po svem sudeći, jednog jedinog, možda i samo *part-time*), pa bi to bilo i neizvedivo.

Ipak, to ne znači da se time automatski **ruši dio koncepta**, tj. dio orijentacije na „obnovljivi razvoj“ (kao teme vitalne za budućnosti, a za koju Ravni Kotari/Bukovica imaju možda dobre preduvjete): gospodarstvo Kule Jankovića je stoljećima bilo organizirano i funkcioniralo *par excellence* na održivim principima, iako je bilo praktički kontinuiranih i te kako značajnih investicija u razvoj (i jedno i drugo dobro dokumentirano; razrada po potrebi).

stranica 2: mlin nažalost ne postoji (možda je nekad i postojao s obzirom na ime parcele, ali mlina nema ni u sjećanju ove generacije ni u „kolektivnom“ sjećanju ni dokumentima...)

stranica 2: „Potreba korištenje Kule za dobrobit kraja i ljudi koji tamo obitavaju od strane različitih organizacija ili institucija vođenih idejom održivog razvoja.....“

Ovim proširenjem bi se naglasila otvorenost muzeja prema svim potencijalnim korisnicima Kule za kulturne, edukativne, istraživačke, razvojne i slične projekte, što bi svakako bilo poželjno, a i već danas je realnost - a siguran sam da je tako bilo i mišljeno, ali bolje da piše eksplicitno.

Slično, iz istog razloga -izbjegavanja nesporazuma-, sugeriram da se iz rečenice (početak str. 3):

„Iz svega proizlazi da aktivnosti Međunarodnog Sveučilišnog Centra koji nastaje u kompleksu Kule Stojana Jankovića i budućeg muzeja treba promatrati isključivo sinergijski....“ izbaciti riječ „isključivo“ zato da se ona ne bi krivo shvatila. Koliko god će MSC i muzej djelovati sinergijski, oni nisu identični već su i drugi partneri i te kako dobro došli, pa treba izbjeći da se može pomisliti da se drugi partneri isključuju, dapače.

stranica 3: ..“ razmještene na niz lokacija.(Biograd,....“ (treba korigirati - iz Biograda su svi artefakti vraćeni u Kulu)

stranica 5: Rečenicu: „N.B. Ovdje je isključena mogućnost dobivanja značajnijih sredstava npr. iz EU fondova ...“ treba preformulirati jer je dvosmislena. Pretpostavljam da se mislilo reći: „.....nije razmatrana pretpostavka ...“ (umjesto „isključena mogućnost“)

Strana 11: Mislim da **naslov Muzeja** nikako nije dobar a izgleda mi i nespretno i predugačak (a i pridjev „baštinski“ zvuči vrlo loše jer više asocirao na "baštu", rasadnik, nego na baštinu). Također, teško mi je zamisliti naslov bez „Kule odnosno Stojana Jankovića“!

Dobro je baratati terminima interkulturalizam i održivi razvoj u planu/tekstovima, ali sve to, opširno, ne bi se trebalo naći u osnovnom u imenu muzeja koje mora biti kratko i eksplicitno.

Npr. **Kula Stojana Jankovića**

Muzej Vladana Desnice, kulturno-povijesnog nasljeđa Kule Jankovića, , Interkulturalizma, mira i obnovljivog razvoja

(ili neka varijacija te ideje), ili:

Muzej Vladana Desnice

Muzej kulturno-povijesnog nasljeđa Kule Stojana Jankovića, interkulturalizma, mira i obnovljivog razvoja

Ovi probni nazivi muzeja (a o tome je, uz pitanje smještaja i tretmana zbirki, i bilo najviše diskusija u porodici – štoviše svakodnevno se javljaju nove ideje) i dalje su, možda, dosta nespretni, pa pitanje imena ostaje za daljnju diskusiju i dogovor ili naknadno definiranje. Ovi prijedlozi su pokušaj kompromisa/pomirenja predloženog naziva i naziva koji pokrivaju sadržaje koji su znatnom dijelu familije najvažniji, (baština kule Jankovića, Vladan Desnica) ali i svijesti o važnosti i potrebi šireg konteksta..

Vizija (str. 11): Vjerojatno je izrazito preambiciozna/preoptimistična (pogotovo što je teško zamisliti da bi jedan prostorom tako mali muzej mogao prerasti u muzej s više kustosa) ali razumijem da vizije mogu pa donekle i moraju biti takve.

Ipak, čini mi se da neki od ciljeva/polja rada spomenutih ovdje zapravo manje spadaju u domenu muzeja, a naprotiv, jako dobro spadaju u aktivnosti MSC-a, gdje bi trebale biti, važne teme znanstvenih istraživanja i razvojnih projekata u programu MSC-a. Uloga i mogućnosti (ljudski kapaciteti, stručni profil osoblja) muzeja može, u najboljem slučaju, predstavljati (kreativni) prijenos i popularizaciju tih znanstvenih spoznaja kod lokalne populacije i zainteresiranih posjetitelja muzeja.

Isti komentar odnosi se (i još izrazitije dolazi do izražaja) na **stranici 12**, gdje su opisane aktivnosti za ciljane skupine **istraživači** te **studenti**. Te aktivnosti su puno primjerenije predviđene aktivnostima jedne visokoškolske-znanstvene ustanove kao što je MSC, nego jednog malog muzeja (i njegovom vrlo malobrojnom osoblju, te stručnim kvalifikacijama jednog (i to najvjerojatnije jedinog) kustosa, a još manje muzejskog tehničara).

Stranica 13, dno stranice): „*Ortulanica*“ (iako je sada ruševna pa se to ne vidi) još je i u mom sjećanju zgrada na dvije etaže praktički normalne visine. Tako za prvi kat i ne treba govoriti kao o „**nadogradnji**“ već, jednostavno, o **rekonstrukciji** ranijeg stanja. (To ujedno daje i dodatni prostor iste kvadrature, koji, logično, sada nije uzet u obzir niti mu je definirana namjena, pa taj prostor može preuzeti dio predviđenog sadržaja. .

Stranica 14:

Okvirni raspored tematika iz Tablice, generalno mi se čini razumnim, uz jednu iznimku –funkcija „Škrotorija“ – jer taj udarni prostor ne bi smio biti uglavnom skladište (problem je naznačen već u fusnoti na Stranici 19).

Također, tu je i najveći problem koncepta za veliki dio familije Desnica - nedovoljno je prostora predviđeno za zbirke, posebno one najvrjednije, kao npr. ikone.

Evo prijedloga/sugestije manje promjene/perturbacije (zapravo prostorno sve skupa minimalne), koji bi oba problema riješio:

(Tablica, red 2): Namjena „Škrotorija“, predloženog za „ otvoreno/studijsko spremište, biblioteka, arhiv, povremene studijske izložbe“ nipošto ne izgleda adekvatna: „Škrotorij“ je prva prostorija na koju posjetitelj naiđe kad kroz „Stražu“ uđe u povijesnu jezgru. Čini mi se logičnije da se sada navedeni sadržaji/ aktivnosti izmjesti negdje dalje/dublje, a da „Škrotorij – nakon što se u obilasku posjetitelj upozna sa širim okruženjem u Tamnici - bude mjesto prvog susreta sa sadržajima i temama Kule i onim što posjetitelja očekuje pri obilasku kompleksa (ukoliko se, „Orulanica“ sa udvostručenom površinom na dvije etaže, ili čak utrostručenom, ako dobije i podzemnu etažu, za to ipak pokaže neadekvatna).

U tom smislu, tu bi svakako puno bolje spadao sadržaj koji je sada predviđen u prvoj sobi prvog kata - red 4 u Tablici, te manji ili veći dio sadržaja druge sobe, red 5.

Prostor Škrotorija izgleda puno adekvatniji za prvi prijem posjetitelja u prostor Kule-Stare kuće, uključivo za prvi susret sa interkulturalizmom, pa i sa međugraničjem. Ujedno, u zamišljenom kretanju posjetilaca, tada bi se mogla izbjeći potreba dvaju posjeta Sali jer bi posjetitelj već u „Škrotoriju“ bio upoznat sa svim što može vidjeti i gdje. Konačno, to je JEDINI prostor povijesne jezgre (uz Ortulanicu) u koji se lako može ući i sa invalidskim kolicima (premda se sklopiva rampa vjerojatno može lako montirati i za pristup na nivo Sale).

Naprotiv, biblioteci i arhivu (osim ponekom posebno atraktivnom izložbenom primjerku) u Škrotoriju nipošto nije mjesto, pogotovo što veći dio knjiga nije od općeg već specijalističkog interesa. Mislim da bi soba pod 9a u Tablici, (najjužnija soba, drugi kat) bila puno adekvatnija za arhivu i glavninu biblioteku. Pogotovo ako se uključe i prostori 9b i 9c, jer smatram da prostor 9 ne treba pregrađivati, tj. tamo zbilja ne bi trebalo dovoditi i izgrađivati sanitarije. Ujedno bi tako arhivi (a i vrjednije knjige) imale dopunsko osiguranje, tj. bili u zaključanoj sobi, a iznosile bi se pojedinačno, za potrebe stručnjaka.

Do daljnjega „retrobotega“ mora i onako ostati pristupačna posjetiteljima, i tek će onda, kad posjetitelji dobiju sanitarni čvor izvan objekata povijesne jezgre, moći doći „pod ključ“, kako je u

radnom tekstu zamišljeno. Naime, dok se ne izgrade sanitarije u jugoistočnom kutu velike avlije, posjetitelji koriste sanitarije u „retrobotegi“, a kasnije u njoj može ostati privatni WC za kustosa/osoblje, a Retrobotega postane još bolje iskorištena kao (zatvoreno) spremište. Biblioteka je specifična, jer njezin najveći dio nije od općeg interesa, ali za pojedine istraživačespecijaliste ima mnoštvo potencijalno zanimljivih rijetkih starih knjiga na više jezika i država izdanja. Navedena soba 9 bi, kao radna soba kustosa, bila pod ključem, pa bi se tako najveći dio biblioteke mogao racionalno (naravno, uredno i dobro sistematizirano) poslagati „od poda do stropa“ (u bibliotečne police) u toj sobi, te služiti (i) kao studijski depo. A kustos bi, za radnih sati rada muzeja, i onako morao biti blizu ulazu i posjetiteljima, najbolje u Škrotoriju.

Jedan izbor knjiga, (po kriteriju općenitije zanimljivosti i/ili vizualnih kvaliteta) mogao bi se smjestiti u susjednu prostoriju (soba pod brojem 8), u zatvorene ormare. Ta soba 8 bi se mogla urediti ambijentalno, sa nekoliko lijepih ormara za knjige, (možda i s jednim od ormara s bibliotekom V. Desnice), s lijepim radnim stolom za korisnika arhive i biblioteke, itd. Uz „vrh stepenica“ ima vrlo prikladan prostor za drugi radni stol (gdje bi moglo biti računalo s pristupom svom raspoloživim digitaliziranom materijalu – biblioteke, svim arhivama, materijalima Vladana Desnice te o Vladanu Desnici. Vjerujem da bi se takav koncept te sobe dobro mogao ukomponirati u stalni postav, kao nastavak prostora posvećenog V. Desnici (susjedna soba, pod brojem 7), kako je u tekstu i zamišljeno.

Rezultat ove (ipak zapravo vrlo male) perturbacije, osim svih prednosti upravo iznesenih, trebao bi biti i sadržajno i funkcionalno koristan.

Najsretnije bi bilo kad bi se predloženi sadržaji i iz prve i iz druge sobe (Interkulturalizam i međugraničje) prvog kata Stare kuće (soba pod br. 4 i 5) mogle premjestiti u prizemlje Stare kuće:

Ako za obe teme to ne bi bilo dovoljno prostora u prizemlju, soba br. 4 (prva na prvom katu) mogla bi (p)ostati međugraničje, gdje onda logično spadaju „epski“ Jankovići- Mitrovići.

Druga soba prvog kata (pod br. 5) pokrila bi, u toj varijanti, predviđene teme treće sobe (br. 6), tj drugi Jankovići-Desnice, itd.

Time bi soba pod br. 6 („treća“ soba na prvom katu), u najvećem dijelu svog prostora, mogla biti pinakoteka - posvećena ikonama, slikama (onima koje nisu u Sali), dijelu vrjednijeg crkvenog inventara, te odabranih primjeraka iz još poneke zbirke. Sobi br. 6 se u cijeloj Staroj kući najlakše može osigurati potrebne mikro-klimatske i siguronosne uvjete, pa bi u tom smislu bila optimalna za najosjetljivije i najvrjednije artefakte. Ta bi soba efektivno pokazala postignuća „mirnodopskih“ protagonista Kule a kompleks kao točku kulture, znanja, civilnog života.

Drugi kat bi onda u dvije sobe bio memorijalni muzej V. Desnice i treća arhiv, biblioteka, radna prostor kustosa, a eventualni gost-istraživač bi mogao raditi u srednjoj od te 3 sobe i imati u blizini i arhiv i biblioteku.

U planu obilaska muzeja, promjena bi bila da bi, nakon uvodnog upoznavanja i zbližavanja s širom regijom u kojem se Kula nalazi (u Tamnici +) – posjetitelj dolazio prvo u Škrotorij, gdje bi se upoznao s sadržajem muzeja, problematizirala teme Interkulturalizam (eventualno i Međugraničje). Tek onda bi krenuo u prostor „ispred Sale“ i odatle dalje.

Mislim da bi se na ovaj način mogao osigurati i dovoljan prostor za najvrjednije artefakte kulturnog nasljeđa Kule Jankovića i ne poremetiti druge kvalitetne ideje i sadržaje predviđene „radnom verzijom“ **Muzeoloske koncepcije Kule Jankovica**.

Stranica 15; posljednji red Tablice (broj retka 24),: ponavljam da će efektivna površina *Ortulanice* nakon obnove/rekonstrukcije biti dvostruko veća (prvi kat), pa bi i tu možda mogli biti prebačeni dio sadržaja kojima manjka prostora. Eventualno će tu površina biti i još veća, ukoliko se realizira još i ukopana prostorija (etaža ispod „Ortulanice“), za koju također ne bi smjelo biti problema s dozvolom jer se ne bi ni vidjela, a građevinski zahvat mi izgleda relativno mali, ni blizu kao za kompletnu „Idealnu verziju“ (str. 21).

Stranica 16: Da li je zbilja potrebno predvidjeti garderobu (prednji dio prostorije „Boce“? Pretpostavlja da ne, pogotovo ne u ovom relativno malom muzeju?.

Ovi komentari koncentrirani su samo na koncept i tekst **Muzeoloske koncepcije Kule Jankovica**, dakle dokument koji nam je sada aktualan i najhitniji.

Komentari ne obuhvaćaju (iako se i o tome puno diskutiralo u familiji) dakle razmatranjima o osnivanju Muzeja (osnivač(i), financijer(i)), kao i brojni konkretni detalji, koji i onako spadaju već u realizaciju - u osnivanje i izradu postava muzeja.

Također se, razumljivo, „preskače“, odnosno ostavlja za kasnije, niz manjih i većih dilema konkretne realizacije projekta. Npr.:

- Svi oni panoi po parku su zbilja problematični jer devastiraju prostor (što se spominje i u tekstu) ali oni, možda, dobro stoje u projektu?
- Ako zbilja „mora“ postojati garderoba, možda se nekoliko ormarića za pohranu stvari nekog tko dođe na temeljitije proučavanje muzeja može smjestiti u „Retrobotegu“? (Pretpostavljam da bi „garderoba“ morala biti tipa „locker-room“ (boksovi s ključićima), inače se još javlja dodatni problem sigurnosti ostavljenih stvari..
- Ako bi se moglo posuditi iz Povijesnog muzeja u Zagrebu nešto oružja (a to bi sigurno bilo bitno olakšano za varijantu koja se u tekstu spominje, da taj muzej bude (su) osnivač) trebat će osigurati prostor za to. Za izlaganje oružja kao najoptimalnije mjesto izgleda nam tamnica (ako se pokaže da je pitanje vlage riješeno).
- LCD televizor koji „glumi“ određeni portret, (a koji će se dolaskom posjetitelja aktivirati i ispričovijeda priču o određenom prostoru ili temi (mogu zamisliti, recimo, Stojana da objašnjava m) podsjeća me na efekt, koji jedno nešto drugačije ali također vrlo inventivno rješenje u Durerovom muzeju u Nurembergu: tamo je audio-vodič kroz čitav muzej, Durerova žena, što omogućuje da se „obrade“ razni aspekti Durerove umjetnosti i ličnosti, obiteljskih odnosa, društvenih odnosa itd., tog doba (pa čak i specifični ženski rakurs). Smatram da je za tu animaciju puno prikladniji prostor 'pretprostor Tamnice' ili 'izba', ili Međugraničje, dok Sala ne bi trebala gubiti svoju povjesnu cjelovitost.

Ali to već sve spada u iduću fazu.

Prilozi

Pismo MK iz 2009

Tekst prof. E. Frankovića